

Tekst Dekretu w sprawie tymczasowych przepisów więziennych z dnia 8 lutego 1919 roku

źródło tekstu PDF : <http://www.nszzfipw.org.pl/100-lat-polskiej-sluzby-wieziennej.html>

202.

DEKRET

w sprawie tymczasowych przepisów więziennych.

Na wniosek Rady Ministrów stanowią, co następuje:

Art. 1. Więzienia i zakłady wychowawczo-poprawcze w obrębie Państwa Polskiego pozostają pod zarządem Ministerstwa Sprawiedliwości.

Art. 2. Więzienia służą:

- 1) do pomieszczenia osób, zaaresztowanych podczas dochodzenia lub śledztwa (więźniów śledczych);

- 2) do wykonywania sądowych kar pozbawienia wolności (więźniowie karni);
- 3) do wszystkich innych zatrzymań przymusowych i aresztów, przewidzianych w Ustawach obowiązujących oraz dokonywanych na mocy rozporządzeń na tych Ustawach opartych;
- 4) wyjątkowo do pomieszczenia więźniów wojskowych na żądanie ich władzy.

Art. 3. Na czele więzienia stoi jego naczelnik. W mniejszych więzieniach (aresztach) funkcje naczelnika więzienia pełnić może starszy dozorca. Oprócz naczelnika więzienia, personel więzienny stanowią: starsi dozorczy, dozorczy, starsze dozorczyńce, dozorczyńce, a w większych więzieniach ponadto pomocnicy naczelnika, inspektorzy, urzędnicy rachunkowi, techniczni, gospodarczy i kancelaryjni. W miarę potrzeby i na podstawie osobnych umów mogą być jeszcze czynni lekarze, duchowni i nauczyciele.

Art. 4. Naczelnika więzienia, jego pomocników i inspektorów mianuje Minister Sprawiedliwości. Wszystkich innych urzędników i funkcjonariuszy mianuje prokurator Sądu Apelacyjnego w porozumieniu z Dyrekcją okręgową, osoby zaś należące do niższej służby więziennej (stróżki, furmani, ogrodnicy i in.) — przyjmuje naczelnik więzienia. Prokurator apelacyjny zatwierdza wszelkie umowy z duchownymi, lekarzami i nauczycielami.

Art. 5. Naczelnik więzienia kieruje administracją więzienną, sprawuje nadzór nad wszystkimi urzędnikami więzienia oraz wykonywa władzę dyscyplinarną nad personelem więziennym i więzieniami w granicach regulaminu więziennego, wydanego przez Ministra Sprawiedliwości. Duchowni, nauczyciele i lekarze zależni są od zarządzeń naczelnika więzienia tylko pod względem przestrzegania przepisów porządku więziennego.

Art. 6. Naczelnik więzienia mocen jest stosować do podległych mu urzędników kary upomnienia, ostrzeżenia, nagany i grzywny do 20 marek a do niższych funkcjonariuszy także karę aresztu do dni 3-ch. Usunięcie ze służby regulowane jest obowiązującymi pod tym względem przepisami o służbie urzędniczej. W wypadkach nagłych i nie cierpiących zwłoki może naczelnik zawiesić podwładnych mu urzędników w pełnieniu czynności służbowych, zawiadamiając o tem niezwłocznie właściwą władzę nadzorczą. Podczas pełnienia obowiązków służbowych cała służba więzienna podlega na ogół rygorowi wojskowemu.

Art. 7. Władzę dyscyplinarną nad więźniami wykonywa naczelnik więzienia, z tem jednakże zastrzeżeniem, że o karze, zastosowanej względem więźnia śledczego obowiązany jest natychmiast powiadomić właściwego sędziego śledczego. Karami dyscyplinarnymi są: a) nagana, b) pozbawienie ulg i przywilejów, przewidzianych w regulaminie więziennym, c) post, d) pozbawienie pościeli na czas do jednego tygodnia, e) zamknięcie w samotności na czas do 6 tygodni, f) ściemnienie celi na czas do 2 dni, g) nałożenie kajdan i h) zwiększenie ilości przymusowej pracy lub zmniejszenie przyznanego za pracę wynagrodzenia. Bliższe przepisy ze ściśłem określeniem granic i sposobu stosowania powyższych środków dyscyplinarnych wyda Minister Sprawiedliwości.

Względem więźniów, którzy nie skończyli jeszcze 17-go roku życia, nie wolno stosować kary, wymienionej pod lit. f), oraz kary postu, dłużej niż na czas do 2 tygodni. Względem kobiet i dzieci do lat 14-tu nie wolno stosować kary nałożenia kajdan.

W razie zastosowania jednego ze środków dyscyplinarnych, wymienionych pod lit. c)—g) należy niezwłocznie zawiadomić lekarza, aby mógł przedstawić swój wniosek w przedmiocie zamierzonej lub wykonywanej kary, ewentualnie wcześniejszego jej przerwania.

Przeciwko decyzji, wyznaczającej karę dyscyplinarną, przysługuje więźniowi zażalenie do prokuratora lub zastępującego go organu nadzorczego (art. 9), zażalenie to nie wstrzymuje jednak wykonania kary.

Art. 8. W wypadkach, przewidzianych w art. 959 № 1 i 6 U. P. K., prokurator apelacyjny może zarządzić przerwę w wykonywaniu kary więzienia do 3 miesięcy, zaś Minister Sprawiedliwości do roku jednego.

Art. 9. Naczelnicy więzień podlegają pod względem penitencjarnym i dyscyplinarnym nadzorowi prokuratorów, w których okręgu więzienie się znajduje. W miejscowościach, nie będących siedzibą prokuratora, może być delegowany do wspomnianych czynności nadzorczych podprokurator, a gdzie niema podprokuratora—Minister może zlecić funkcje nadzorcze podprokuratora sędziemu śledczemu lub sędziemu pokoju. Naczelnym nadzór dyscyplinarny i penitencjarny nad wszystkimi więzieniami w okręgu Sądu Apelacyjnego sprawuje właściwy prokurator apelacyjny.

Nadzór pod względem administracyjnym i gospodarczym sprawują dyrekcje więzienne okręgowe, specjalne przepisy co do których wyda Minister Sprawiedliwości.

Art. 10. W każdym więzieniu wprowadzone będą ogólnie obowiązujące pożyteczne roboty; poszczególnym więźniom naczelnik więzienia może wyznaczyć inny rodzaj pracy, aniżeli ten, który jest wprowadzony dla wszystkich.

Art. 11. Zadnemu więźniowi nie wolno odmawiać czerpania nauk morelnych i pociechy religijnej od duchownego swego wyznania. W zakładach i oddziałach, przeznaczonych dla nieletnich więźniów, wszyscy bez wyjątku nieletni otrzymują naukę religii oraz naukę świecką w zakresie, jaki obowiązuje w szkołach ludowych. W pozostałych oddziałach nauka świecka winna być wprowadzona dla dorosłych analfabetów. Bliższe przepisy w tej mierze wyda Minister Sprawiedliwości.

Art. 12. Przepisy wykonawcze do niniejszej ustawy oraz przepisy szczegółowe, dotyczące organizacji, dyscypliny, wewnętrznego porządku i gospodarki więziennej, łącznie z układaniem i wykonywaniem budżetów, tudzież organizacji kas robót więźniów, jak i zakładów wychowawczo-poprawczych, wyda Minister Sprawiedliwości.

Dan w Warszawie, dnia 8 lutego 1919 roku.

Naczelnik Państwa:

J. Piłsudski

Prezydent Ministrów:

I. J. Paderewski

Minister Sprawiedliwości:

Supiński